

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ
The Participation of Public Sector and Private Sector
according to the Guidelines of the Civil State

กมลสิทธิฉัตร ศรีปฎิมากุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐกับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ ใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน ได้แก่เจ้าหน้าที่ที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์เป็นตัวแทนภาครัฐจำนวน 3 คน ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านตัวแทนประชาชนในพื้นที่จำนวน 3 คน และผู้บริหารสถานประกอบการเอกชนที่มีสถานที่ตั้งในพื้นที่จำนวน 3 คน ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ คือ กระบวนการของการมีส่วนร่วมจะมีจุดเริ่มต้นจากการการรับรู้ข่าวสารของนโยบายประชารัฐผ่านการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐและผู้นำชุมชนผ่านหอกระจายข่าว หนังสือราชการ ผ่านสื่อออนไลน์ ผ่าน

---

* ปลัดอำเภอ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

การประชุมประชาคมของหมู่บ้าน ผ่านนโยบาย CSR ของบริษัทเอกชน ส่วน ปัญหา และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางพระราชบัญญัติคือ เอกชนต้องแบ่งภาระด้านงบประมาณ ทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง นโยบายมีมากและไม่ชัดเจนในกระบวนการหรือขั้นตอนปฏิบัติ ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหา ควรสร้างเครือข่ายในพื้นที่ให้ชัดเจน ปรับหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและ มีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ประชากรรัฐ

Abstract

This research aimed to study the participation of civil society and the private sector in accordance with the civil authorities of Sa Bot District Administration Office, barriers of participation of civil society and the private sector and solutions to problems. Using both documentary research and field research as important tools. Data were collected by structured interviews. The key informants consist of 9 people, including three officials from Sabot District Administration Office as members of public sector, three community leaders and scholars representing citizens in the community and three administrators of private enterprises located in the community. Research had shown that the involvement of civil society and the private sector according to the civil state started from the perception of information concerning civil state

policy through announcement made by both government machinery and community leaders and also, through online media, meeting of the village community and through CSR policies of private companies. Obstacles to the practice were that the burden of the budget which the private sectors should share, the problems of public relation and too many policies which were unclear and caused difficulty in the implementation procedures. The way to solve this problem was to setup network in the area, adjusted the rules in accordance with requirements of the people and established concrete procedures.

Keyword: participation, civil state

บทนำ

ก่อนการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทยนั้น แต่เดิมหน่วยงานของภาคราชการนอกจากจะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกฎหมายแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามแนวทางของนโยบายจากรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลที่เป็นฝ่ายบริหารจะต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาก่อนที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน โดยหน่วยงานของภาคราชการนั้นต้องดำเนินไปตามกรอบของนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เพื่อบรรลุเป้าหมายของรัฐบาลตามนโยบายของฝ่ายบริหารในการพัฒนาประเทศ ทำให้หน่วยงานของภาคราชการ เป็นหน่วยงานนำนโยบายแปลงไปสู่การปฏิบัติ ตามรัฐบาลที่เป็นผู้วางแผนจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง (Top-Down Process) ไปสู่ภาคประชาชนที่เปรียบเสมือนผู้ได้รับผลการจากปฏิบัติจากนโยบาย ซึ่งบางครั้งทำให้การดำเนินตามอำนาจหน้าที่

และตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตามความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ได้

ในปัจจุบันหน่วยงานของภาคราชการต้องทำการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกในยุคที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้ข่าวสารต่างๆสามารถมีผลกระทบได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง จึงเกิดการปฏิรูประบบราชการไทย คือ การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ของภาคราชการให้สอดคล้องกับบริบท การพัฒนาการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ และสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบ การบริหารและการบริการภาครัฐที่รวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม มีความสามารถในการให้บริการและพัฒนา ให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้หน่วยงานของภาคราชการสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ โดยได้มีการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดให้ค้ำถึงหลักการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนคือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 มาตรา 3/1 วรรค 3 บัญญัติไว้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ค้ำถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ นอกจากนี้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 8 (4) บัญญัติไว้ว่า ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม และในปัจจุบันรัฐบาลภายใต้การของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบาย “ประชารัฐ” เพื่อให้

ส่วนราชการต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เกิดความร่วมมือทั้ง 3 ภาคได้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้หน่วยงานของภาคราชการสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของประชาชน และรับฟังปัญหา และข้อเสนอแนะจากภาคประชาชน

โดยหน่วยงานภาครัฐที่นำภารกิจจากส่วนกลาง กระทรวง กรมต่างๆ สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ก็คือ ที่ทำการปกครองอำเภอ ที่เป็นหน่วยหลักของหน่วยงานราชการในระดับภูมิภาค ให้บริการแก่ภาคประชาชนในระดับพื้นที่ทั้ง 878 อำเภอ ใน 76 จังหวัดของประเทศ อีกด้านหนึ่งยังเป็นหน่วยที่มีสะท้อนปัญหาและความต้องการของภาคประชาชนได้อย่างดีไปยังหน่วยงานของภาคราชการต่างๆที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ให้สามารถแก้ไขปัญหาของภาคประชาชนได้ตรงตามความต้องการ และประการที่สำคัญคือที่ทำการปกครองอำเภอเป็นหน่วยที่ปฏิสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับที่ทำการปกครองอำเภอเป็นหน่วยงานหลักของประเทศในการบูรณาการ การบริหารราชการของทุกกระทรวง กรมต่างๆที่มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาของภาคประชาชน ด้วยการยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาประเทศในระดับพื้นที่ แต่ในปัจจุบันยังพบว่าการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และภาคเอกชนนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรคอย่างมากมายทั้งในด้านการแปลงนโยบายการมีส่วนร่วมไปสู่การปฏิบัติ ปัญหาในด้านกฎหมายที่ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจน ปัญหาในด้านวัฒนธรรมที่เดิมมองว่าภาคราชการต้องเป็นภาคปฏิบัติแต่เพียงฝ่ายเดียว และปัญหาในเรื่องการให้ความสำคัญของภาคประชาชนและภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ โดยที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ เป็นสถานที่ทำงานของผู้วิจัยที่ทำให้ผู้วิจัยนั้นเลือกการวิจัยแบบภาคสนาม ณ ที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ เป็นขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษา

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่า วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนและเอกชนตามแนวทางประชารัฐกับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์เป็นอย่างไร ในด้านปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ กรณีศึกษาที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ข้อคือ

1. เพื่อศึกษาวิธีการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน ตามแนวทางประชารัฐกับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน ตามแนวทางประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือปฏิบัติงาน ระเบียบประกาศ คำสั่ง เอกสารทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่อำเภอสระโบสถ์ หรือที่อาศัยในเขตพื้นที่อำเภอสระโบสถ์ และเอกชนที่มีสถานที่ตั้งในเขตพื้นที่อำเภอสระโบสถ์ หรือมีสถานที่ดำเนินงานเขตพื้นที่อำเภอสระโบสถ์ และเคยมีส่วนร่วมกับการทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชาชนที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 9 คน ดังต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ประกอบด้วยนายอำเภอ ปลัดอำเภอ 1 คน และเจ้าหน้าที่ปกครองปฏิบัติการ 1 คน เป็นผู้แทนภาครัฐ จำนวน 3 คน

ผู้บริหารสถานประกอบการเอกชนที่ตั้งในพื้นที่ เป็นผู้แทนภาคเอกชน จำนวน 3 คน

ผู้แทนภาคประชาชนประกอบด้วยผู้นำชุมชน 2 คน ประชาชนชาวบ้าน 1 คน เป็นจำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปโดย

การรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

- 1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น
- 1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น
- 1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทางการ (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาจะต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ไปตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้ศึกษาจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจัดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกัน อาทิ เช่น นโยบาย กฎระเบียบพระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. วิธีการในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐกับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์

จากการวิจัย พบว่า วิธีการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐกับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ มีดังนี้

1) วิธีการมีส่วนร่วมของผ่านการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ และผู้นำชุมชนในพื้นที่ เช่น

การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน หนังสือราชการ หรือจะเป็นผ่านเทคโนโลยีสื่อสารออนไลน์ เป็นต้น

2) วิธีการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนผ่านการประชุมประชาคมของหมู่บ้านโดยผู้นำชุมชนจะจัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อสร้างการรับรู้

3) วิธีการมีส่วนร่วมของผ่านแนวนโยบายต่างๆของรัฐบาล เช่น โครงการยกระดับศักยภาพหมู่บ้านขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ตามแนวทางประชารัฐ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้ภาคประชาชนเข้าร่วมประชาคมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

4) วิธีการมีส่วนร่วมของผ่านนโยบาย CSR ของบริษัทภาคเอกชน ที่จะต้องเข้าถึงคือ ส่วนราชการ และชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

2. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน ตามแนวนโยบายประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์

จากการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ ประกอบด้วย

1) ด้านงบประมาณในการดำเนินการตามนโยบาย ที่ส่วนใหญ่เอกชนจะต้องแบกรับภาระด้านงบประมาณในการดำเนินการบางส่วนหรือเกือบทั้งหมด

2) ปัญหาในเรื่องของหลักเกณฑ์ของนโยบายประชารัฐที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตามนโยบายที่มากและไม่มีความชัดเจนในกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติ

3) ปัญหาที่สำคัญคือเรื่องประชาสัมพันธ์ที่มีความถี่ที่น้อย และไม่มี ความทั่วถึงครอบคลุมทั่วถึงทั้งภาคประชาชนและภาคเอกชนเท่าที่ควร

4) ปัญหาการกระจายทรัพยากรด้านงบประมาณตามแนวนโยบาย ที่ไม่ถึงภาคประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง

5) ปัญหาในเรื่องความแตกต่างในความคิดเห็นที่ถูกเสนอผ่านแนวนโยบายประชารัฐ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์

จากการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ มีดังนี้

1) ควรสร้างเครือข่ายประชารัฐในแต่ละพื้นที่ให้มีความชัดเจน โดยการจัดตั้งกลุ่มประชารัฐประจำตำบล

2) ควรปรับหลักเกณฑ์การดำเนินการตามนโยบายให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการเป็นลักษณะต่อยอดให้เกิดประโยชน์ในหมู่บ้าน

3) ควรชี้แจงการขั้นตอนกระบวนการตามนโยบายที่ชัดเจนเป็นตัวอย่างให้เป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที เพื่อลดการตีความที่ไม่ตรงวัตถุประสงค์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

4) เน้นการประชาสัมพันธ์ให้มีความทั่วถึงผ่านเครื่องกระจายเสียงภายในหมู่บ้าน สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ผ่านการจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อสร้างการรับรู้ถึงนโยบาย หรือทำเป็นหนังสือราชการเพื่อเชิญชวนภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

5) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการตามนโยบาย เจาะจงเฉพาะกลุ่มคนที่ได้รับความเดือดร้อนเฉพาะหน้าเพื่อให้งบประมาณถึงกลุ่มคนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง

6) จัดอบรมภาคประชาชนและภาคเอกชนให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนร่วม ให้เห็นเป็นรูปธรรม ที่จะส่งผลให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน กรณีศึกษา ที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน ตามแนวทางพระราชรัฐจะเป็นการมีส่วนร่วมแบบกลุ่มผลประโยชน์ในนามชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของวรเดช จันทรศรและศุภชัย ยาวะประภาช (อ้างถึงใน มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง,

2559) ได้กล่าวสรุปว่า ผู้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย ได้แก่ ผู้รับบริการ ผู้ได้รับประโยชน์ ทั้งระดับบุคคล กลุ่ม องค์กรภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งอาจรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพล เพื่อแสวงหาประโยชน์จากนักการเมืองหรือข้าราชการ โดยการเจรจาต่อรอง และประสานประโยชน์ และสอดคล้องกับกับแนวคิดของ สิทธิพันธ์ พุทธหุณ (2559) ได้กล่าวว่า การเข้ามีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ในที่นี้หมายถึง กลุ่มคนบุคคลที่มีความต้องการ มีผลประโยชน์ในลักษณะใดๆ เหมือนๆ กันรวมตัวกันโดยมีการจัดองค์กรอย่างเป็นระบบ กลุ่มผลประโยชน์นี้จะทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยการเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการสนองต่อความต้องการของกลุ่ม เช่น กรรมกรรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้น และใช้สหภาพแรงงานเป็นฐานในการเรียกร้องให้รัฐบาลประกันค่าจ้างขั้นต่ำในอัตราที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิต วัฒนเสน (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า บทบาทภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมที่นำไปสู่การตรวจสอบการบริหารงานของท้องถิ่นโดยการสังเคราะห์จากกรณีศึกษา พบว่า ภาคประชาชนมีบทบาทการมีส่วนร่วม 3 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมที่เกิดจากชุมชนเข้มแข็ง การได้รับการกระตุ้นทางความคิดหรือสร้างจิตสำนึกจากสถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน และการเอื้ออำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย “ประชารัฐ” ถูกกำหนดให้อยู่ในแบบของนโยบายสาธารณะรูปแบบหนึ่ง ที่รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เลือกที่จะดำเนินนโยบายผ่านระบบการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ Dye (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2560) ได้อธิบายว่านโยบายสาธารณะหมายถึง สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำ จึงครอบคลุมกิจกรรมต่างๆทั้งหมดของรัฐบาลทั้งกิจกรรมที่เป็น

กิจกรรมและกิจการที่เกิดขึ้นในบางโอกาส ในส่วนของการเลือกที่จะไม่กระทำนั้น Dye ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้ว่า ก็ถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะ เช่นเดียวกัน ซึ่งนโยบายประชารัฐเป็นกลไกการบริหารงานของภาครัฐ ภายใต้การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management) ที่นำรูปแบบการบริหารงานรูปแบบเอกชนมาใช้ โดยเน้นการให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของลูกค้า สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวลักษณ์ สุขวิรัช (2557) ได้กล่าวไว้ว่า รัฐบาลที่ขับเคลื่อนโดยลูกค้า (Customer-driven government : meet the needs of the customers, not the bureaucracy) ผู้จัดการภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับความ ต้องการของลูกค้า ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนมากกว่าระบบราชการเอง และยังสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาประเทศ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดให้ ภาครัฐก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วน ทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนในกรณีที่มีการกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงหา ความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น และการนำนโยบายประชารัฐไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ผ่านหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอนั้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 กำหนดให้ อำเภอเป็นการบริหารราชการระดับ ส่วนภูมิภาค ทำให้ที่ทำการปกครองอำเภอเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทำหน้าที่เป็น

ตัวแทนของผู้กำหนดนโยบายไปดำเนินการในระดับพื้นที่อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานตามนโยบายรัฐบาลที่สำคัญ ให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของพื้นที่ เพื่อบูรณาการการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นโยบายกำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานอำเภอ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่งานบริการพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับงานตามนโยบายรัฐบาล จังหวัด รวมทั้งภารกิจของส่วนราชการอื่นที่ไม่มีหน่วยรับผิดชอบในระดับพื้นที่

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอสระโบสถ์ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านงบประมาณในการดำเนินการตามนโยบาย ที่ส่วนใหญ่เอกชนจะต้องแบกรับภาระด้านงบประมาณในการดำเนินการบางส่วนหรือเกือบทั้งหมด เนื่องจากภาครัฐมีงบประมาณในการดำเนินการตามนโยบายที่จำกัดทำให้การดำเนินนโยบายมีงบประมาณไม่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของศุภชัย ยาวะประภาส (อ้างถึงในเดช อุณหะจิริงรักษ์, 2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไว้ว่า ความเพียงพอของทรัพยากร นโยบายที่จะประสบความสำเร็จจะต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรทั้งด้านการเงินและงบประมาณ รวมถึงกำลังคนและคุณภาพของคน (ความรู้ทางด้านเทคนิค) อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านการบริหารอื่นๆ (ทรัพยากรทางด้านการบริหาร) จะต้องได้รับการสนับสนุนและมีจำนวนที่เพียงพอต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอีกด้วย

2. ปัญหาในเรื่องของหลักเกณฑ์ของนโยบายประชารัฐที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตามนโยบายที่มากและไม่มี ความชัดเจนในกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติ ทำให้หน่วยที่นำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินนโยบาย และส่งผลให้ผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายคือภาคประชาชนและภาคเอกชนไม่มีความเข้าใจในวิธีการมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิลา นิติโรจน์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทาแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง ผลการศึกษาพบว่า การอบรมคณะทำงานจัดทาแผนชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในการสร้างวิทยากรกระบวนการได้ และขั้นตอนที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมวิทยากรกระบวนการเกิดความรู้ความเข้าใจยังไม่มีประสิทธิภาพพอเพียงที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

3. ปัญหาที่สำคัญคือเรื่องประชาสัมพันธ์ที่มีความถี่ที่น้อย และไม่มีความทั่วถึงครอบคลุมทั่วถึงทั้งภาคประชาชนและภาคเอกชนเท่าที่ควร ส่งผลให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนไม่สามารถมีส่วนร่วมในนโยบายประชารัฐได้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาสิต สิริเมโธ (2556) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรค หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาต่างๆเริ่มตั้งแต่ให้ประชาชนร่วมรับรู้ รับทราบ ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นๆร่วมกันอย่างต่อนึง ชุมชนมีรวมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นเครือข่ายประชาชน เครือข่ายกลุ่มกิจกรรมในชุมชน ทำให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน พัฒนาการ องค์การบริหารส่วนตำบล มี

บทบาทเป็นผู้ให้การส่งเสริม สนับสนุน ในกิจกรรมต่างๆ

4. ปัญหาการกระจายทรัพยากรด้านงบประมาณตามแนวนโยบาย ที่ไม่ถึงภาคประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 3/2 วรรค 1 ได้บัญญัติไว้ว่า การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

5. ปัญหาในเรื่องความแตกต่างในความคิดเห็นที่ถูกเสนอผ่านแนวนโยบายประชารัฐ ซึ่งความแตกต่างนี้ทำให้ยากในการตัดสินใจว่าจะกระทำตามความคิดใด ความคิดหนึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรศรและศุภชัย ยาวะประภาส (อ้างถึงใน มูฮัมหมัดอิลยาส หล้าปรัง, 2559) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องสลับซับซ้อน เนื่องจากมีองค์การและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายฝ่าย ซึ่งล้วนมีความคาดหวัง ผลประโยชน์และเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันต้องเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน และปฏิสัมพันธ์กันระดับใดระดับหนึ่งด้วยบทบาทและอิทธิพลที่มีต่อกรนโยบายไปปฏิบัติมากน้อยแตกต่างกันองค์การและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติเหล่านี้ ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการ ข้าราชการ และผู้ได้รับผลจากนโยบาย

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และภาคเอกชนตามแนวนโยบายประชารัฐ กับหน่วยงานที่ทำการปกครองอำเภอ สระโบสถ์ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านการสร้างเครือข่ายในการดำเนินนโยบาย ควรมีการสร้างเครือข่าย ประชากรในแต่ละพื้นที่ให้มีความชัดเจน โดยการจัดตั้งกลุ่มประชากรรัฐประจำตำบล ทำให้มีความชัดเจนในด้านผู้รับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศิต สิริเมโธ (2556) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีรวมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นเครือข่ายประชาชน เครือข่าย กลุ่มกิจกรรมในชุมชน ทำให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน พัฒนาการ องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทเป็นผู้ให้การส่งเสริม สนับสนุน ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ การสนับสนุนงบประมาณ การสนับสนุนผลผลิต หรือผลงานที่เกิดขึ้น อีกทั้งมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ ชุมชน โดยการรวมกลุ่ม กิจกรรมเป็นเครือข่ายชุมชนและการมีส่วนร่วมที่ดีของ ประชาชน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ

2. ด้านหลักเกณฑ์ของนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน ควรมีการปรับหลักเกณฑ์การดำเนินการตามนโยบายให้มีความสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนิน โครงการเป็นลักษณะต่อยอดให้เกิดประโยชน์ในหมู่บ้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ Appleby (อ้างถึงใน พิพัฒน์ ไทยอารี, 2559) ได้อธิบายว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง การตอบสนองความต้องการของประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินไปอย่างราบรื่น ในการดำเนินการนี้ บทบาทของฝ่ายกำหนดนโยบาย (Policy making) และฝ่ายบริหาร (administration) จะต้องทำงานเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน คือ ต้องทำงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การตอบสนองความต้องการของ ประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น

3. ด้านหลักเกณฑ์ของนโยบายที่ไม่มีความชัดเจน ควรมีชี้แจงการขั้นตอน กระบวนการตามนโยบายที่ชัดเจนเป็นตัวอย่างให้เป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติ ได้ทันที เพื่อลดการตีความที่ไม่ตรงวัตถุประสงค์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้อง กับแนวคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาส (อ้างถึงใน เดช อุณหะจิริงรักษ์, 2560) ได้อธิบายปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า วัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายที่มีโอกาสสำเร็จสูงจะต้องเป็นนโยบายที่มี วัตถุประสงค์ชัดเจน มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ง่ายต่อผู้ที่จะนำ นโยบายนั้นไปปฏิบัติ และมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนและสามารถวัดได้จริง นอกจากนี้ความสอดคล้องในการแปลความหมายของวัตถุประสงค์นโยบายจะต้องไม่ ขัดแย้งกัน เพราะหากแหล่งข้อมูลเดียวกันให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันเอง การปฏิบัติให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นเป็นเรื่องยาก

4. ด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน ควรเน้นการ ประชาสัมพันธ์ให้มีความทั่วถึงผ่านเครื่องกระจายเสียงภายในหมู่บ้าน สื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ผ่านการจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อสร้างการรับรู้ถึงนโยบาย หรือทำเป็นหนังสือราชการเพื่อเชิญชวนภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วน ร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาส (อ้างถึงใน เดช อุณหะจิริงรักษ์, 2560) ได้อธิบายปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไป ปฏิบัติว่า ปัจจัยอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่นำ นโยบายไปปฏิบัติกับหน่วยงานที่กำหนดนโยบายมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และ การสื่อสารแบบเปิดโอกาส/เปิดกว้าง มีผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมากกว่า

5. ด้านการกระจายทรัพยากร ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ ตามนโยบายเจาะจงเฉพาะกลุ่มคนที่ได้รับความเดือดร้อนเฉพาะหน้าเพื่อให้

งบประมาณถึงกลุ่มคนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Brever and Deleon (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2559) ได้อธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ว่า การจัดสรรทรัพยากร (resource allocation) เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องหลายประการ

6. ด้านความรู้ความเข้าใจของนโยบาย ควรจัดอบรมภาคประชาชนและภาคเอกชนให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนร่วม ให้เห็นเป็นรูปธรรมที่จะส่งผลให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดไว้ว่า ก่อนเริ่มดำเนินการส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วน ทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทา ความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรผลักดันนโยบาย ประชากรรัฐให้เป็น “วาระแห่งชาติแห่งการนำนโยบายอื่นๆ ไปปฏิบัติ” เพื่อให้ทั้งภาคประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วม กับภาครัฐอย่างเต็มที่ เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และภาคประชาชนและภาคเอกชนเปรียบเสมือนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายโดยตรง หากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายโดยตรงไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หรือ

สะท้อนปัญหาจากการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไปยังผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายแล้ว จะทำให้ให้นโยบายนั้นๆ ประสบความสำเร็จได้ยากและอาจเกิดแรงต่อต้านจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายโดยตรง นอกจากนี้นโยบายประชารัฐจะเป็น “วาระแห่งชาติแห่งการนำนโยบายอื่นๆ ไปปฏิบัติ” แล้วควรนำนโยบายประชารัฐ เป็นเครื่องมือของภาครัฐในการทำประชาคมต่างๆ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชน อาทิ เช่น การกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนประชาชนและภาคเอกชนที่มีลักษณะสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน และการกำหนดกฎหมายต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อภาคประชาชนและภาคเอกชนโดยตรง เป็นต้น

2. การสนับสนุนงบประมาณผ่านนโยบายประชารัฐสู่พื้นที่ทั่วทั้งประเทศ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีลักษณะต่อยอดจากโครงการเดิม หรือมีลักษณะต่อยอดในการสร้างอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์ในโครงการที่จัดสรรงบประมาณสู่พื้นที่นั้นมีลักษณะที่กว้างๆ เปิดกว้างให้ภาคประชาชนแสดงความคิดเห็น ซึ่งภาครัฐควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และทำโครงการที่ส่งผลการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง ไม่ควรเป็นลักษณะโครงการที่ทำแล้วไม่สามารถต่อยอด

3. ควรมีการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานผ่านนโยบายประชารัฐ จากฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศ โดยใช้กลไกประชารัฐ ให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีบทบาทที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแบบมีส่วนร่วม อย่างยั่งยืน เช่น การสร้างอาชีพ ส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่ที่ได้ผลผลิตส่งขายแก่ภาคเอกชน การแปรรูปภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างตลาดเพื่อจัดจำหน่าย เป็นต้น และหากภาครัฐมีงบประมาณที่จะช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ควรจัดสรรงบประมาณผ่านกลไกประชารัฐให้ทุก

ภาคส่วนมีส่วนร่วมและรับรองความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อป้องกันการกระจายทรัพยากรด้านงบประมาณไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- เดช อุณหะจิริรักษ์. (2560). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาสัมมนา นโยบายและการจัดการสาธารณสุข*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2560). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาสัมมนา นโยบายและการจัดการสาธารณสุข*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- ประกาศิต สิริเมธ. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พรรณฉลิย นิตโรจน์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานครศึกษา เฉพาะกรณีการ จัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- พิพัฒน์ ไทยอารี. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- มูฮัมหมัดอิลยาส หลญาปริง. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาการ นำนโยบายไปปฏิบัติและการ ประเมินผลนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- สิทธิพันธ์ พุทธหนู. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาเศรษฐกิจการเมือง และการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.